

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za turo-
remstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameštencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.— Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 94.

Sreda, 25. novembra 1931.

Leto VI.

Agresivnost kapitalizma.

Država se mora postaviti kapitalistični agresivnosti po robu.

Samo dogodki v tem letu dokazujejo, da kapitalizem noče uvidevati kritičnega položaja človeštva. Noče vpoštevati ogromne množice nezaposlenih in noče priznavati delavskega gibanja v praznem upanju, da nemoteno lahko pogazi vse interese delovnih, dela potrebnih in željnih ljudi. Kapitalizem je prepričan, da bo človeštvo vedno hlapčevalo molohu kapitalizmu, ki danes faktično ni več dejanski faktor v človeški družbi, marveč je le organizacija, ki jo vodi nekaj tisoč oseb. Nagromadeno imetje je v njih rokah in s spretno diplomacijo in taktiko zabranjujejo užitek dela oziroma pridelovanje in uživanje sadov, ki bi jih lahko prinašalo v obrat in življenje spravljeno gospodarstvo. Ni zadosti, da imamo ogromno nezaposlenost, treba je bilo še znižati plače, poslabšati ali celo odpraviti socialno zakonodajo, to je vsaj zasilno preskrbo nezaposlenih, bolnih, onemoglih in invalidov. Končno prihajajo še s carinskimi mejami, s katerimi se ovira normalni gospodarski razvoj, ker se otežkuje promet.

Zaščitne carine pa imajo še eno drugo slabo stran. Zaščitna carina vpliva tudi na mezde, na socialni položaj v vsaki posamezni državi. Kar je skušal kapitalizem doseči pri dajanju posojil, ko je zahteval znižanje mezd in socialnih dajatev, to dosega tudi z zaščitno carino. Država, oziroma nje gospodarstvo, je prisiljeno, če hoče konkurirati in najti trg, horendno znižati produkcijske stroške, to so predvsem mezde in plače. Na ta način torej kapitalizem tudi tukaj ignorira delovne narode in diktatorično uvaja politiko poslabšanja socialnega položaja.

Nič novega ni, če pravimo, da je ta politika katastrofalna in napoveduje notorično tehtne izpremembe v človeški družbi, ali pa katastrofo. S to politiko ni rešitve.

Socialnodemokratski poslanec in predsednik avstrijskega državnega zbora dr. Renner je rekel na strankinem kongresu avstrijskem v Gradcu, da druge rešitve današnje družbe ni, kakor da se uvede državni kapitalizem, ki bo imel nalogo, preskrbljevati vse državljane z vsemi življenjskimi in kulturnimi potrebščinami. To naziranje dr. Rennerja je aktualno. O tem ni dvoma. Pokazati pa je treba voljo. **Države se morajo upreti vsakemu poizkusu kapitalizma, ki gre za tem, da bi vpregel državo v svoj voz, marveč morajo postati družba državljanov in danes zastopati predvsem socialne interese narodov.**

Politika kapitalizma pa hoče, kakor pred vojno, izsesati narode, v njem cvete imperalizem nad človeštvom, ki pa končno ne more biti kos ogromni večini človeštva.

V tem vidimo zločin kapitalistične politike, ki odpira vrata v prepad.

Demonstracije proti Grandiju v Ameriki. V Filadelfiji v Ameriki soznanjem umin. Grandiju priredili demonstracijo. Med voznjo po mestu je skočil Orlando Spartakov na stopnico avtomobila ter zaklical Grandiju: »Vi morite našo italijansko mladino!« Dogodek je zbudil razburjenje, ker se je mislilo, da gre za atentat. Spartakova so takoj zaprli.

Mednarodna akcija za štirideseturni teden.

Seja vodstva Mednarodne strokovne zveze.

Dne 12. t. m. se je vršila v Berlinu seja Mednarodne strokovne zveze. Seja se je bavila samo z gospodarskimi problemi. Predvsem je šlo za pomočke proti krizi. Razgovor se je tikal o možnosti mednarodne akcije za štirideseturni delovni teden. Priključene deželne strokovne organizacije so pozvane, da delujejo pri svojih vladah v tem zmislu, da se vprašanje štirideseturnega delovnega tedna razpravlja na seji mednarodnega urada dela.

Razpravljalo se je tudi o mednarodnih javnih delih, ki jih predlaga mednarodni urad dela. Podano je bilo tudi poročilo o pripravah in delih za sestavo nemško-francoske gospodarske komisije kakor tudi o bodočih delavskih predstavnikih obeh dežel v tej komisiji.

Ker postaja položaj v Mandžuriji bolj in bolj nevaren, je sklenilo predsedništvo mednarodne strokovne zveze, da izreče Društvu narodov svoje soglasje s koraki, ki jih je napravilo v tej zadevi v svrhu ohranitve miru.

Wašingtonski dogovor glede osemurnega delavnika.

Kdaj bo končno uzakonjen osemurnik v vseh državah?

Mednarodni dogovor o osemurnem delavniku je nedavno priznala španska republika. Brez pridržka so ta dogovor priznale doslej naslednje države: Belgija, Bolgarija, Čile, Grčija, Indija, Litva, Luksemburška, Španija, Portugalska, Romunija in Čehoslovaška. Štiri države so priznale

dogovor pogojno, to je Francija, Italija, Letška in Avstrija, ki ga izvedejo šele takrat, če ga sprejmejo druge države, zlasti Nemčija in Velika Britanija. Nedvomno je splošna mednarodna izvedba tega dogovora prav ob sedanji gospodarski krizi največjega pomena.

Bivši španski kralj obsojen.

Zaradi veleizdaje.

V petek zvečer dne 23. t. m. in ponoči se je vršila v madridski zbornici sodba glede obtožbe bivšega španskega kralja Alfonza XIII. Alfonz je obtožen, da je žalil suvereniteto naroda ter prekršil ustavo. Preiskovalni odbor je predlagal, da se mu vzamejo vse pravice in posestva in izreče nad njim dosmrtna ječa, če bi se vrnil v Španijo. Drugi predlog pa je zahteval doživljensko izgnanstvo. Zagovornik grof Romanones je izjavil, da proces ni povsem legalen, ker obtoženec ni navzoč. Dalje je ob uvedbi diktature cela Katalonija podpirala Prima de Rivero. Zato se kralj ne bi bil mogel gibanju upreti. Obtožitelj pa je izjavil, da je kralj državni

udar sam pripravil in dajal pogum de Riveri. Prvotna simpatija z diktaturo je pa bila le izraz zaradi gnusne prejšnje monarhistične politike. Ob petih jutraj je bila v zbornici sprejeta naslednja obsodba:

»Alfonz XIII. Burbonski in Habsburško-Lotarinški je kriv veleizdaje, ker je svojo moč rabil proti ustavi države in zločinsko kršil pravni red. Najvišje sodišče naroda odreka Alfonzu XIII. Burbonskemu in Habsburško-Lotarinškemu vse pravice. Izgublja pravico do svojih posestev, ki pripadejo republiki. Vsak državljan ima pravico bivšega kralja aretirati, če naleti nanj v ozemlju republike.«

Za kaj je republika dobra.

Da plačuje pučistom lepe pokojnine.

V Nemčiji so v parlamentu razpravljali o znižanju pokojnin. Finančni minister je rekel, da, če bi se ne znižali prejemki visokih vpokojencev in dvojnih zaslužkarjev z dvetretjinsko večino v parlamentu, potem se morajo sprejeti neokrnjene zasilne odredbe. Na vprašanje, koliko pokojnin se še plačuje, je rekel minister, da še danes, po dvakratnem

znižanju prejema 579 oseb pokojnino nad 12.000 mark (to je nad 13.000 Din na mesec); med temi sta 102 generala in admiralov stare vojske. Večina penzij se pa giblje med 12.000 in 14.000 mark. Pokojnin nad 14.000 mark je le še malo. — Gospodje imajo lepe prejemke, zato so lahko fašisti in legitimisti.

Komisija za japonsko-kitajski spor.

Med tem pa divja vojna v Mandžuriji.

V Ženevi so se končno zedinili, da pošlje Društvo narodov v Mandžurijo posebno komisijo, ki ji bo načeloval Dawes.

Japonska noče skleniti premirja, pač pa se pripravlja na vojno. Premirja noče skleniti, češ, da mora čuvati pred kitajskimi razbojniki svoje rojake.

Rusija zatrjuje Japonski svojo nevtralnost.

Preiskovalna komisija ima obsežna pooblastila ter bo potem o uspehu vzrokov spora podala poročilo svetu Društva narodov.

Indija grozi z novim bojem.

Nacionalna revolucija Indijcev se trajno ne da preprečiti.

Voditelj gibanja Svaraj Pandit Javarhalal Nekru je izjavil na javni manifestaciji, da Indija ne bo mogla priti do samouprave brez novega boja. Izbruh novih bojev se ne more odlašati, ker ustvarja sedanje premirje nevzdržne razmere. Če bo potrebno, pričnemo zopet s pasivno splošno resistenco, ne da bi čakali na Gandhijev povratek, čeprav vemo, da Gandhi odklanja nasilje.

Zgodovinski jubilej.

Obletnica poroda socialnega zavarovanja.

Delavsko gibanje v Nemčiji je najstarejše v Evropi. Vidno je naraščalo, ko je postala nemška država enotna zvezna država po iniciativi železnega kanclerja Bismarcka. Kancler Bismarck je bil sicer hud nasprotnik socialnih demokratov in strokovnih organizacij, kar dokazuje tudi to, da je uvedel proti socializmu izjemno stanje, vendar je presojal položaj trezno. Uvideval je, da je v državi, ki se industrializira, treba skrbeti socialno za slučaj nezaposlenosti, bolezni, nezgode in starosti, da se ne množe vsled pritiska socialnih razmer revolucionarni nezadovoljniji. Zato je izdal dne 17. novembra 1881 spomenico o socialnem zavarovanju, ki je dala povod socialni zakonodaji, ki se je pozneje razvijala v Evropi. Idejo socialnega zavarovanja je izprožil Ferdinand Lasalle, oče nemškega strokovnega delavskega gibanja.

Bismarck je seveda hotel s tem ščititi kapitalizem; razvoj pa kaže, da je bila socialna zakonodaja nujnost gospodarskega procesa.

V Nemčiji so do danes v načelu izvedene vse panoge socialnega zavarovanja, dasi ne vse zadostno. Druge države pa capljajo daleč zadaj, a bodo morale isto pot, da se ne bodo množili — revolucionarni elementi.

Strankarska vlada v Rumuniji.

Rumunske politične stranke so dobile poziv, da se izjavijo, če so pripravljene sodelovati v novi vladi, ki bi imela strankarsko obeležje, ker je naloga Jorgove vlade končana. Vzrok temu koraku je, ker je Duca javil Jorgi, da njegova stranka ne bo več podpirala vlade. Duca ima za seboj 81 poslancev. Izprememba vlade je torej definitivna stvar, čeprav rešitev vprašanja še ni znana.

Bančna morala.

Podkupnina dunajskega Kreditnega zavoda.

Dunajski Kreditni zavod je bil zapleten v več škandalov. Te dni je objavil nek dunajski večerni list novico, da je vrhovno vodstvo Kreditnega zavoda, pod predsedstvom Rothschilda, še po polomu banke meseca maja sklenilo razdeliti časopisnim podjetjem in časnikarjem 300.000 šilingov, da bi pomirljivo vplivali na javnost. Seji je predsedoval tudi generalni ravnatelj Neurath. Visokega uradnika so pooblastili, da znesek 2.400.000 Din razdeli po svojem preudarku.

»Arbeiter-Zeitung« pravi, da je vest resnična ter da lahko navede dunajskega zastopnika največjih inozemskih dopisnih uradov.

Rothschild je medtem odstopil, kar je nedvomno s tem dogodkom v zvezi.

Javnost pa zahteva v tej zadevi pojasnil, če je resnična in če so časniki in časnikarji res tako podkupljivi.

Avstrijsko obrtništvo za zvezo dunavskih držav.

Avstrijski obrtniki se potegujejo za zvezo podunavskih držav. Predvsem krščanski socialci, ki žele staro Avstrijo, dočim se drugi, tudi socialni demokrati boje, da bi s tem pridobila legitimistična struja za Habsburžane znatno oporo.

Redukcije v jeklarski industriji.

Kako naj se preživi družina z Din 94 tedenskega zaslužka.

Delovne razmere v jeklarni na Ravnah se slabšajo od tedna do tedna. Delavstvo je obupano, ker živi s svojimi družinami v skrajni bedi. Od 1. junija t. l. so se znižale delavske plače ne samo za 10 %, temveč v nekaterih primerih tudi za 20 %. Delavci so izgubili povprečno po Din 1.30 na uro, poleg tega pa še družinske doklade. Vodstvo jeklarne se izgovarja, da ni naročil, ker da je konkurenca prevelika. Ko pa je bila junija meseca redukcija plač izvedena, je bilo naenkrat toliko naročil, da so morali delati v valjarni 7 šihtov na teden, če so hoteli izvršiti naročilo, kakor je bilo poogojeno, do termina. Pa to še ni bilo dovolj. Pomagati je morala tudi tovarna v Kapfenbergu, ker bi sicer naročila sploh ne mogli izvršiti. Delavci smo gotovo storili svojo dolžnost. Ne vemo pa kaj je vzrok, da je prišlo celih 5 vagonov izdelkov vrtnih na naslov tovarne, kjer sedaj napokičeni rjave. Menda ne bo nihče trdil, da je delavstvo krivo, če prejemnik blago zavrne.

Ko je nastopila denarna kriza in so banke zadrževale izplačila, je ravnateljstvo jeklarne poklicalo zaupnike in jim povedalo, da so naročniki vsled pomanjkanja gotovine stornirali naročila. Radi pomanjkanja naročil je vodstvo reduciralo obrat na 5 dni v tednu, obenem pa je bilo 25 mlajših delavcev odpuščenih. Ni trajalo dolgo in zopet je podjetje napovedalo dne 13. t. m. novo redukcijo obrata in sicer od 5 na 4 dni v tednu. Dela se torej samo še v torek, sredo, četrtek in petek. Poleg tega je bilo nekaj delavcev poslanih za nedoločen čas na brezplačni dopust. Ko se bodo vrnili, jim bo podjetje nudilo možnost zaposlitve tako dolgo, da bodo poravnali prispevke za bolniško zavarovanje in penzijski fond.

Kar se konjunktura tiče, je treba priznati, da v teku zadnjih 10 mesecev ni bila baš tako slaba, kakor bi sklepali to iz raznih izjav obratnega vodstva. Pri 285 zaposlenih delavcih je znašala produkcija v zadnjih desetih mesecih mesečno okroglo 45 vagonov. To je gotovo precejšnja množina blaga, ki jo je izdelala ta peščica delavcev in ni pretirano, če trdimo, da je tovarna kljub vsej krizi, vendar dobro odrezala.

Delavske plače znašajo povprečno 4 Din do največ 4.50 Din na uro. Ako računamo 25 delovnih dni ali skupno 200 ur mesečno na delavca z urno mezdo Din 4.—, potem je znašal njegov zaslužek Din 800.—. Zdaj, ko bo delal samo 16 dni na mesec, ali 128 ur, se bo znižal njegov zaslužek od 800 na celih 512 Din. Od te vsote pa mora delavec plačevati prispevke za bolniško blagajno, za penzijski fond itd. Mlajši delavci, ki spadajo v drugo kategorijo, imajo sledeče mesečne odtegljaje: za bolniško blagajno Din 45, za penzijski fond Din 60, potem davek in morda še kaj drugega, tako da lahko rečemo, da znašajo mesečni odtegljaji povprečno Din 130. Ako računamo delavski zaslužek povprečno z Din 512 mesečno pri sedanjem reduciranem obratu, potem ostane delavcu za prehrano, stanovanje, obleko in obutev mesečnih Din 282, ali Din 94 tedensko in s tem naj se sedaj preživi veččlanska družina. Od delavcev se zahteva vedno večja storitev, nihče pa ne vpraša, če more lačen človek tudi res delati. To poglavje naj bi razmišljali merodajni faktorji in skušali ukreniti nekaj, da bi zboljšali sedanji neznojni položaj. Dolgo to stanje ne more, pa tudi ne sme več trajati. Kdor misli, da more iti delavstvo živo v zemljo, se moti.

Res je pa tudi, da bi delavstvo nikoli ne prišlo v tako težek položaj, da bi podjetnik nikoli ne mogel postopati z delavci kot se mu zdi, če bi delavstvo samo znalo varovati in braniti svoje pravice. Potem bi moral podjetnik poleg svojih lastnih koristi vpoštevati tudi delavske zahteve in potrebe. Delavci imajo možnost, da stopijo na branik svojih interesov, združeni v močni svobodni strokovni organizaciji. Res je, da ni pričakovati takojšnjih uspehov, ali delavstvo se mora zavedati, da nobeno delo ni opravljeno čez noč, ampak, da je treba delati celo življenje. Če se potimo v tovarni za druge, potem vendar ne gre, da bi si pomišljali zavijati rokave in prijeti za delo za boljšo bodočnost nas samih in svojcev. Strokovna organizacija vas kliče, združite se v njenih vrstah, pa ne samo kadar jo rabite, ampak tudi takrat, kadar vaše pravice niso neposredno ogrožene. Le takrat bomo pripravljeni, če se bomo pravočasno pripravili na boj.

V sredo, dne 25. t. m. se vrši

PREDAVANJE „SVOBODE“

v prostorih Delavske zbornice v Mariboru (palača OUZD), Sodna ulica, II. nadstr.

Predava s. prof. Teply o racionalizaciji dela.

Predavanje, ki bo zelo zanimivo, se prične ob 20. (8) uri. Pridite polpoštevno!

Doma in po svetu.

Finančni minister utemeljuje štednjo. Finančni minister Jugoslavije objavlja, da so znašali dohodki državnega gospodarstva v osmih mesecih 1.155.357.000 Din manj, kakor so bili proračunjeni. Padanje davčnih prejemkov pomeni, da nastaja mrtvilo v gospodarstvu ter redukcije plač in nezaposlenost leto za leto poslabšujejo položaj in gospodarsko življenje. Z redukcijami plač se zmanjšuje konsum, oziroma produkcija. To zmanjšanje prejemkov, oziroma poslabšanje socialnega položaja pa gospodarstva ne more sanirati, ker se upravni in drugi stroški zmanjšujejo proporcionalno v manjšem odstotku. Če hočemo zdraviti gospodarsko krizo, moramo pospešiti gospodarsko življenje, zakaj bujno gospodarsko življenje znižuje sorazmerno upravne in druge stroške. Metode pa, ki zmanjšujejo gospodarsko življenje in zmanjšujejo konsumno silo, morajo imeti nasprotni efekt, ker poslabšujejo socialni položaj in večajo upravne in produkcijske stroške. Kolikor manjši promet, kolikor slabše socialne razmere, toliko bolj se obremenjuje produkcija in toliko manj more plačevati davke.

Minister financ v Beogradu je pooblaščen, da izpremeni carinske postavke.

Glavni volilni odbor v Beogradu javlja, da bo ta teden ugotovil volilni rezultat v narodno skupščino. Volitve so se vršile, kakor vemo, dne 8. novembra.

Strahovi in senzacije. Iz Pečuha na Madžarskem se je javila na jugoslovanskem poslanstvu v Budimpešti oseba, ki je prinesla s seboj peklenški stroj. Prišlec je izjavil, da je prejel peklenški stroj z nalogo, da ga odnese v mesto ob jugoslovanski meji. Možu je ime Marko Šimec. Povedal je, da bi bil moral štiri stroje dne 27. t. m. prenesti v Nagy Kanizso ter jih oddati Seletkoviču. Povedal je tudi, da je stroje izdelal v Avstriji morilec Tonija Šlegla (umor v Zagrebu), ki živi v Nagy Kanizsi z imenom Wagner. Končno je izjavil Šimec, da živi v Nagy Kanizsi tudi Pospišil. On si je nadel ime Stevanović. V načrtu so bili atentati na jugoslovanskem ozemlju v prihodnjih dneh.

Obsodba komunistov pred deželnim sodiščem v Ljubljani. V minulem tednu se je pred deželnim sodiščem v Ljubljani zagovarjalo 7

komunistov, ki so bili obtoženi poskusa razširjanja komunistične propagande. Obsojeni so bili trije, in sicer neka mladenka in en mladenič na 18 mesecev robije, tretji pa na 12 mesecev in na izgubo državljanških pravic. Vsi ostali so bili oproščeni. Obtožence je zagovarjalo 6 zagovornikov.

Poraba sladkorja na osebo. Sladkor je pri nas jako obdavčen in drag, zato ga porabimo razmeroma malo. Na leto porabi ena oseba v Zedinjenih državah 50 kg, na Danskem 45 kg, na Čehoslovaškem 28 kg, v Franciji 27 kg, v Nemčiji 25 kg, v Avstriji 25 kg, v Italiji 10 kg, v Jugoslaviji pa celo le 7.2 kg. — Cena sladkorju v naši državi je za kristalni sladkor 6.25 Din, za sladkor v kockah pa 6.55 Din brez trošarine. Uvozna carina znaša 302.50 Din za 100 kg. Zaloga se zaradi tega ne porabi in se tudi ne more izvažati.

Preprečena železniška nesreča. Na koroški progi je minuli pondeljek med postajama Trbonje—Dravograd zdrsnila velika skala na železniško progo, in sicer tik pred prihodom jutranjega vlaka, ki pelje ob pol 6. uri iz Maribora. K sreči je nevarnost opazil čuvaj, ter je še pravočasno ustavil vlak in s tem preprečil veliko nesrečo, ki bi se bila sicer gotovo zgodila.

Avstrijski kmetje se radikalizirajo. Zadnji čas se vrše po Avstriji številni kmečki shodi, na katerih skušajo priti do besede tudi razni meščanski poslanci, katerih pa kmetje ne marajo poslušati, pač pa viharo pritrjujejo raznim govornikom — amaterjem iz lastnih vrst. Tako je na takem shodu v Landecku nastopil tudi domači mesar s temi besedami: »Kar men jih dajte čez, poslance in ministre, jaz se razumem na svoj posel in napravil vam bom iz njih imenitne klobase!« In zavihal si je rokave kakor da hoče nabrusiti nož.

Ponarejevalnico doktorskih diplom so odkrili na Dunaju in nje lastnika, publicista Karla Hütterja in nekega dr. Pohorileca so zaprli. Imenovana sta podeljevala doktorske naslove kar na veliko ljudem, ki so lahko plačali; tako so n. pr. med novopečenimi doktorji iz te šole razni čevljarji in mesarski mojstri in vinski trgovci.

Nemški mornarji, ki so štrajkali na ladjah, ki so se nahajale v ruskih vodah, so bili te dni od hamburškega

Double meter po Din 68'—

dokler ne zmanjka zaloge v

Tekstilnem bazarju!

Boris Lavrenjev — Iv. Vuk:

Enoinštirideseti.

16

Ruski roman iz državljanske vojne v Srednji Aziji.

— Zlezi sem. Zažgi. Tu na sredi sem že pripravila primerne ribe. Oglebam se še za našim provijantom.

Poročnik je položil karpa pod grmadico, iz rib pripravljeno. Počasí je začelo goretí. Marjutka se je vrnila. Postavila je puške v kot in odložila vreče.

— Ah, ribja kolera! Škoda obeh fantov. Utonila sta, meni nič, tebi nič.

— Pametno bi bilo, da si posušiva obleko. Drugače se prehladiva.

— Velja. Ribe dajejo vroč ogenj. Torej, doli s kunjami.

Poročnik je bil v zadregi.

— Posušite svojo obleko, Marja Filatovna. Nato bom jaz posušil svojo.

Pomilovalno je pogledala Marjutka v njegov drhteči obraz.

— Oh, kakšen bedak si ti! To je tvoj gospodski razum. Kaj pa je na tem? Ali nisi nikdar videl nage ženske?

— Ne, ne za to... mogoče je vam neprilično?

— Čenče! Oba sva narejena iz enakega mesa. Ni posebne razlike!...

Ózmerjala ga je:

— Sleči se, lipov bog. Z zobmi šklepečeš, da je slišati, kakor da streljaš s strojno puško, pa se še obotavljaš...

Na puškah, skupaj postavljenih, so visele njune obleke, vse kadeče se od parę.

Poročnik in Marjutka sta sedela pri ognju drug drugemu nasproti in se zatopila v žar ognja.

Marjutka je pazljivo opazovala poročnikov beli, nežen, shujšani hrbet. Mrmrala je:

— Kako si bel, pasja kolera! Gotovo so te kopalí v smetani!

Poročnik je globoko zardel in obrnil glavo stran. Hotel je nekaj reči. Njegov pogled je zadel na rumenkasti odsev, ki se je dotikal Marjutkinih prsi. Povesil je svoje ultramarinskodemre oči...

Obleka se je posušila. Marjutka je oblekla svoj majhen kožuhat jopič.

— Treba je leči spat. Morda bo jutri vreme mirnejše. Sreča, da se čoln ni potopil. Pri mirnem vremenu prideva že nekako do ustja Sir-Darje. Tam najdeva ribiče. Lezi, jaz bom pazila na ogenj. Ko bom čutila zaspanost, te vzbudim. Tako se bova menjavala.

Poročnik je legel na kose obleke in se pokrill s svojim kožuščkom. Zaspal je trdno in je začel stokati v spanju. Marjutka je sedela nepremično in ga gledala. Zmajala je s pleči...

— Lepo skrb sem si naložila na rame! Tako bolan izgleda! Da bi se le ne bil prehladil! Doma so ga gotovo zavijali v svilo in žamet. Vražje življenje, ribja kolera!

Zjutraj, ko se je začelo skozi špranje na strehi dani, je Marjutka zbudila poročnika.

— Poslušaj, na ogenj boš pazil. Jaz grem pa k obrežju. Morda sta se naša vendar le kako rešila in sedita kje ob morju.

Poročnik se je s trudom vzravnal. Stisnil je prste k sencem in rekel zamolklo:

— Glava me boli.

— Ne bo tako hudo... Dim je kriv in utrujenost. Prešlo bo. Vzemi iz vreče mlinec, speči si soma in se najej.

Vzela je puško, obrisala jo s koncem jopiča in odšla.

Poročnik se je splazil na kolenih k ognju. Vzel je iz vreče vlažen, trd mlinec. Vgriznil je vanj in nekoliko požvečil. Nato mu je mlinec zdrknil iz rok in on sam se je zvalil, kakor vreča, na tla.

Marjutka je vlekla poročnika za rame. Obupno je kričala:

— Vstani!... Vstani, prekleti!... Nesreča za nesrečo!

Poročnikove oči so se široko odprle, ustnice so se povesile.

— Vstani, rečem ti! Kakšna nesreča! Valovi so odnesli čoln! Sedaj sva izgubljeni.

Poročnik jo je pogledal in molčal.

Marjutka ga je pogledala natančneje in vztrepetala.

Kalne in blodne so bile poročnikove ultramarinsko-modre kroglice. Njegov obraz, ki je slonel brez moči na Marjutkini roki, je bil vroč kakor ogenj.

— Torej si se vendar prehladil, ti slamnata lutka. Kaj naj počnem s teboj?

Ustnice poročnikove so se premikale.

Marjutka se je sklonila k njemu in je slišala, kako je govoril:

— Mihajl Ivanič... Ne zapišite ene... Nisem izgotovil šolske naloge... Vse se bom do jutri naučil...

brzega sodišča obsojeni vsak na tri tedne zapora.

Starim nemškimi generalom se še vedno dobro godi. Nemčija ima 579 državnih penzionistov, katerim plačuje po 12.000 do 14.000 mark penzije. So to bivši visoki državni dostojanstveniki, med njimi tudi 108 generalov.

Prusko notranje ministrstvo pripravljajo izdajo splošne prepovedi govorjenja na javnih shodih vsem političnim hujšakom, kakor tudi prepoved nošenja orožja mladini pod 20. leti. Ta korak je bil izzvan po govoru znanega hujšaka narodnih socialistov dr. Fricka, ki je na nekem shodu v Frankfurtu izjavil, da bodo narodni socialisti po italijanskem vzorcu 24 ur potem, ko se bodo polastili oblasti v državi, s korenino izruvali vse, kar je marksističnega, ne zakonitim potom, temveč potom ljudskega maščevanja, pri čemur bo samoumevno prizadetih več deset tisočev socialističnih funkcionarjev. Prepoved nošenja orožja za mladoletnike se je izkazala potrebnim radi številnih političnih pokoljev, ki jih vprizarjajo komunisti in narodni socialisti.

V Nemčiji se mora najprej skleniti civilni zakon. V Wiesbadnu na Nemškem je bil neki kaplan obsojen na 100 mark globe, ker je poročil neki par, ne da bi se bil poprej poročil tudi na stanovskem uradu, kakor predpisujejo nemški zakoni.

Zlate zaloge niso znak blagostanja. Enako, kakor se v drugih državah zmanjšujejo davčni prejemki, tako je tudi francosko finančno gospodarstvo imelo 2642 milijonov frankov manj dohodkov v minulem davčnem letu. — Zaloge zlata pač Francija lahko nalaga drugod in vleče obresti, ni pa zaraditega gospodarski in socialni položaj doma dober.

Lloyd George, angleški liberalni politik, se je šel zdraviti na otok Ceylon.

Angleži zvišujejo uvozno carino. Zbornica je pooblastila vlado, da sme zvišati uvozno carino po potrebi. Tako je na to pooblastilo je vlada zvišala carino za 50 % za domače pridelke, sanitetno blago, barvasto opeko, kovinasto opravo, električne aparate za prah, inštalacije brezžičnih naprav, pisalne stroje, svilene nogavice, vobče in tkanine iz sukanca, plašče in obleke, vse rokavice, ovojni papir, gume za kolesa, podpetnike, toaletne predmete, dišave, esence in mila, kozmetične predmete (razen alkohola).

Koncentracija sovjetskih čet ob meji Indije. Glasom pariških poročil, zbirajo sovjeti ob meji Indije vojaške čete; gre baje med drugim za 17 eskadronov, 6 haubičnih baterij in 8000 mož pehote. To reakcijo sovjetov je povzročilo dejstvo, da so Angleži pred kratkim zasedli Kašmir, glavno mesto kitajske province istega imena, ki meji ob Indijo na severu. V Moskvi so smatrali ta akt Angležev kot provokacijo in zahtevajo vpostavitve prejšnjega stanja, sicer bodo posegli k protiukrepm. Uboga Kitajska; kos za kosom trgajo iz njenega telesa.

Sovjeti plačujejo. Od 40 milijonov dolarjev, ki jih sovjeti dolgujejo Zedinjenim državam za poljedelske stroje, so plačali sovjeti 1. novembra 6 milijonov in 14. novembra 4 in pol milijona, ter nameravajo odplačati do konca leta polovico svoje obveznosti.

Ležišče nikla v Rusiji. Rusija je bila do zadnjega časa v produkciji nikla navezana na uvoz iz inozemstva. Sedaj so pa našli ob srednjem toku Volge velika ležišča nikla, ki bodo zadostovala ne samo za domače potrebe, temveč se jih bo moglo v precejšnji meri tudi izvažati.

Rudniška nezgoda. V rudniku Beulley pri Doncastru je nastala v petek silna eksplozija. Ponesrečilo je okoli 25 rudarjev in skoro toliko je težko poškodovanih.

Njujorski anarhisti so sklenili zaroto z namenom, da poženejo razne javne zgradbe in pristaniške naprave v zrak. Nameravali so tudi razstreliti veliko število ladij. Policiji se je posrečilo zapleniti velike množine dinamita in aretirati pet oseb.

Ali sem zaveden delavec ali ne?

Pripadam organizaciji; sem nje odbornik, govornik; poznam delavske interese. Vzor organiziranega delavca sem.

Ali organizacije so čudna stvar. Delavci imajo včasih svoje nazore, svoja načela, ki meni ne ušajajo. Pač ne znajo soditi; zato napravim marsikaj, kar je v nasprotju z njihovim voljo.

Kriče sicer za menoj, da kršim disciplino, da ustvarjam anarhijo v nazorih organizacije. Pa kaj to meni mar; delam tako, kakor kaže mojim osebnim nazorom. Prikloni in pokloni, ki jih delavci ne vidijo, ne škodijo. Če pa taktike ne razumejo, jo pač ne razumejo. Ne morem pomagati.

Iz kota se nekdo oglasi: Kdor je zaveden, je discipliniran in dela z organizacijo ter nima svojega programa.

Maribor.

SESTANEK PRIVATNIH NAMEŠČENCEV. Zveza privatnih nameščencev, podruž. Maribor, sklicuje za četrtek, dne 26. t. m. ob 20. uri v novi dvorani delavske zbornice, palača OUZD strokovni sestank, na katerem se bo razpravljalo o določbah novega obrtnege zakona, ki se tičejo trgovskih in privatnih nameščencev. Udeležite se tega sestanka polnoštevilno!

Kaj bo z delavci pivovarne »Union«? Pivovarna »Union« v Mariboru neprestano odpušča delavce, ki so bili uslužbeni pri njej, oziroma pri prednici, pivovarni Götz, dolga leta, nekateri že pred vojno. Svoječas je pivovarna Götz obljubila svojim delavcem, da bodo na stara leta dobili od nje pokojnino, oziroma vsaj takšno odpravnino, da bodo lahko na stara leta tudi še živeli. Čeprav je pivovarna »Union« Götzovo podjetje skrajno ugodno kupila in je bil radi tega vsak delavec prepričan, da bo vršila tudi obveznosti, ki jih je obljubilo Götzovo podjetje delavcem, pa sedaj noče nihče o tem ničesar vedeti. Delavci ne dobijo niti skromne odpravnine. Vse drugače pa je postopala tudi pivovarna »Union« s svojimi višjimi uslužbenci, od katerih je več dobilo prav lepe odpravnine. Kam pa naj gredo ti najrevnejši, ki so pustili svoje zdravje in moči v tej pivovarni in zabili tam ob skromnem zaslužku celo svoje življenje? Pivovarna »Union« pa je pridobila z Götzovim podjetjem ogromno premoženje.

Tovarnar dr. Zucker v Mariboru. Lastnik tekstilne tovarne Doctor & drug, g. dr. Zucker, se je nedavno za stalno preselil iz Dunaja v Maribor. G. dr. Zucker je imel poprej s svojimi sorodniki tekstilno tovarno v Nachodu na Češkem in je baje tudi čehoslovaški državljani. Če se je g. dr. Zucker v teh težkih časih, ko je gospodarsko življenje tudi na Dunaju do skrajnosti slabo, preselil iz vlemesta v Maribor, je pač to najboljši dokaz, kako sijajno gre v Mariboru in sploh v Jugoslaviji tekstilnim tovarnam. Zanimivo pa je, da je g. dr. Zucker premostil centralo svojih podjetij iz Dunaja ne v Maribor, ampak v Zürich. Upamo, da si bo sedaj g. dr. Zucker pustil predložiti jugoslovanski zakon o zaščiti delavcev, ki je sicer popolnoma podoben čehoslovaškemu in avstrijskemu, in da bo naročil svojemu ravnatelju g. Karlu Fischerju, da se ta zakon končno tudi v tej tovarni izvaja, in sicer glede obratnih zaupnikov, nadur itd. Sploh pa smo mnenja, da bo sedaj Inspekcija dela uvidela, da g. K. Fischer kot inozemec v Mariboru ni potreben, če je pa sam šef. g. dr. Zucker tukaj.

Vratar — kot nadomestljiv kvalificiranec. Brezposelnost delavstva, celo kvalificiranec, je začela tako pritiskati, da so jo morali začeti pobijati celo meščanski listi. Tudi ponedeljkovo »Jutro« je objavilo poseben članek k vprašanju naše brezposelnosti ter ugotavlja v tem članku, da so v glavnih panogah naše industrije, t. j. v sladkorni, tekstilni, ke-

Seja mariborskega občinskega sveta.

V sredo, dne 18. t. m., se je vršila 5. redna seja mariborskega občinskega sveta. Uvodoma je podal poročilo župan, nakar je občinski svet razpravljajal o naslednjih komunalnih zadevah: prošnji dnevnica-jev za trinajsto plačo se ugoditi in se jim dovoli nagrada v iznosu 14 dnevne plače. Mestnim ubožcem se bodo od 1. januarja 1931 izplačevale podpore po novem pravilniku, glasom katerega pa oni, ki prejema-jo višjo podporo kot jo določa novi pravilnik, ne smejo biti prikrajšani. Vetrinjska ulica, ki je bila doslej za kolesarje in vozila zatvorjena, bo zopet otvorena v obe smeri. Za tlakovanje Einspielerjeve ulice, Aleksandrove ceste, Sodne ulice in enega dela Vetrinjske ulice se odobri iz kaldrminskega fonda Din 5.174.000.—. Za parcele na vogalu Frankopaneve ceste in Magdalenske ulice, last železniške uprave, kjer se namerava postaviti novo šolo, bo mestna občina odstopila železniški upravi v zameno parcelo v istem obsegu v bližini vojašnice Kralja Petra. Železniška uprava je na za-menjavo parcel že pristala. Regulacija tržnih cen mesa. Na stojnicah na Glavnem trgu se sme odslej prodajati meso le I. in II. vrste, medtem ko se meso III. vrste sme prodajati na Vojašniškem trgu. Podlaga za izračunavanje cen mesa bo cena klavne živine s 110 odst. pribitkom. Razliko v cenah mesu I. in II. vrste bo mestni tržni odsek določil naknadno.

Javni seji je sledila tajna seja, kjer se je med drugim razpravljalo tudi o tem, kdo izmed nadzornih organov je odgovoren za defraudacijo denarja, ki jo je izvršil pri tukajšnjem sodišču obsojeni uradnik P. Disciplinarna preiskava še ni končana.

mijski, steklarski, pivovarski, vsa višja mesta, celo preddelavska, zasedena po tujcih, a domačini so samo pomožni delavci. Zaposlenost tujcev pa je absolutno nepotrebna in bi morala biti nedopustna, ker imamo dovolj domačih kvalificiranih ljudi. Morala se bo izvajati stroga evidenca in se dovoliti inozemcem bivanje le v primeru, če bi se po poizvedovanju pri delavskih zbornicah dognalo, da doma ni brezposelnih večakov. A delavske zbornice se v večini primerov niti ne vprašajo in tujcem se kar naravnost izdaja pravica bivanja. Naši ljudje pa ostajajo brez kruha. Tako »Jutro«. Najhujše razmere pa so v tem oziru gotovo v Mariboru, o katerih mi neprestano pišemo, a očitno za gluha ušesa. Le tako je bilo mogoče, da smo imeli v največji mariborski tekstilni tovarni Doctor & drug, last g. dr. Zuckerja z Dunaja, celo vratarja inozemca, ki so ga pozneje namestili z ozirom na neštete proteste delavstva pod firmo finega mehanika, kot skladiščnika, čeprav bi se gotovo takoj priglasilo preko 1000 zmožnih Jugoslovancev za to službo, če bi zvedeli, da je prosta. Inspekcija dela je bila na to ponovno opozorjena, da je ta bivši vratar, sedaj skladiščnik, nepogrešljiv kvalificiranec. Pribijemo to dejstvo v polni zavesti odgovornosti in opozarjamo na njo tudi g. bana, da zadevo preišče, ker je vendarle preveč kričeča. Na odgovornost pa se naj kličejo tudi oni, ki so izposlovali dovoljenje zaposlitve in bivanja tega nepogrešljivega vratarja v Mariboru. Imena na razpolago v našem uredništvu.

Habsburško sezono smo imeli zadnje tedne v Mariboru. Banska uprava je sicer pred meseci izrečno pozvala vse knjižnice v banovini, da morajo takoj odstraniti iz knjižnic vsako knjigo, v kateri bi se še omenjali Habsburgovci ali bi bila sicer nemškonačionalnega duha. Vse to pa nas ni motilo, da smo imeli sedaj kar po vrsti solzave habsburške filme, ki so v najlepši luči vzbujali spomine na »dobrohotne« in »plemenite« habsburške vladarje, vladarice ter njihove priveske. Sicer se včasih trdi, da je živa beseda in slika mnogo bolj učinkovita kot pisana in bi morali biti po tej logiki habsburški filmi, ki jih spremlja še godba in petje, tembolj prepovedani, kot

Cena: Majhne steklenice Din 10.—, srednje steklenice Din 26.—, velike steklenice Din 52.—. Dobiva se povsod.

Kulturni pregled.

Ivan Cankar: »Kralj na Betajnovi«.

Trinajst let bo skoro minulo, odkar je umrl Ivan Cankar. Postavili so mu že spomenik in marsikdo si misli, da je sedaj konec vsemu, kar je vezalo njegovo umetnost z našo kulturo. Res je, da je val najnovejše domače reakcije brezobziren in brutalen; vendar ostane najboljši odgovor na vse pritlikave kulturne udare v naši ljubi domovini ravno Cankarjevo delo, njegova umetnost, katere temna reakcija ne more zlomiti. Vsi problemi v Cankarjevih umetninah so tako človeški, tako izoblikovani, da ostanejo še dolgo aktualni in neizbrisni. To čutimo ter spoznavamo baš v današnjih dneh.

Te dni je doživela na mariborskem odru zopetno prerodenje Cankarjeva drama »Kralj na Betajnovi«. Po dolgem odmoru smo zopet videli Betajnovi z vsemi njenimi čednostmi in nadčloveškega vladodržca Kantorja notranje moralno razkrojeneja.

»Kralj na Betajnovi« je slavospev človeškimi etičnim vrlinam, obenem pa obsodba praktičnega ničevanja. Fabrikant Kantor, ki zapreže z umori, na nepošten način v svoje mreže vsa faro, pridobi tudi župnika za svojo kandidacijo. Celotno župnik ga nazivlje: vrl mož. Ve, da bo tako deležen drobtinic Kantorjeve oblasti. Edini človek, ki vzbuja v Kantorju vest, je Maks Krnec. Ta ga potom sugestije prisili, da prizna svoja hudodelstva. Zato ga Kantor ubije z Bernotovo puško. Sum umora pade na Bernota, ki ga odzenejo v ječo. Kantor sicer priznava zločin, vendar mu tega noče nihče verjeti. Kako naj bo on morilec, on, tovarnar, vrl mož, kralj na Betajnovi? Tako gre svojo pot preko zaprek, nezaupljiv celo proti svojim otrokom in ženi, notranje razdvojen in strt.

Kantor je simbol starega krivičnega reda, ki dosega uspehe le z nasiljem. Okoli njega se suče vsa Betajnova s proletariatom in bedo.

Z uprizoritvijo »Kralj na Betajnovi« moramo nanovo pribiti, da Cankarju ne moremo oporekati izvirne stvarne domišljije, kakor se to dandanes dogaja. Baš ta njegova drama potrjuje, kako čisto je zajemal iz našega domačega vrelca in kako je iz malih domačih prilik ustvarjal umetnine širokih svetovnih problemov. Vsega tega bi ne zmožal, če bi si ne pridobil splošne izobraženosti in ustaljene duhovnosti (vse to mu danes oporekajo). Človeških vprašanj bi ne mogel reševati tako socialno in temeljito, ako bi ne bil obdarjen s prirodno človečansko ljubeznijo.

Uprizoritev »Kralj na Betajnovi« je zopet dokazala, kako aktualen je Cankar baš dandanes, ko se naše meščanstvo, zaljubljeno v svojo kulturo, vedno bolj oddaljuje od našega domačega realnega življenja. O uprizoritvi sami pa tole: Uspela je popolnoma tako rezijsko kakor igralsko. V svoje vloge so se poglabili: Kantor (P. Kovič), Maks (Skrbinšek), Francka (Starčeva) in drugi. Posebno pa je ugajal župnik (Furjan) s svojim izklesanim, originalnim nastopom. Priznati je treba, da so se vsi igralci potrudili in pripomogli k lepemu umetniškemu večeru.

—ač.

pa knjige o Habsburžanih. Ali čudom čudo: habsburški filmi so dovoljeni, kakor so se ve tudi dovoljeni vsi nemško-nacionalni tendenčni filmi Hugenbergovega koncena.

Podružnica Zveze privatnih nameščencev Jugoslavije v Mariboru se je preselila v nove prostore Delavske zbornice v Sodni ulici, II. nadstropje, desno. Uradne ure vsak dan, razen v soboto in nedeljo od 19. do 20. ure. — Tja se je preselil tudi **Pomočniški zbor gremija trgovcev v Mariboru**. Uradne ure za člane vsak ponedeljek in sredo od 19. do 20. ure.

Mila Favai, Glavni trg 11 (preje Badl) se priporoča z veliko zalogo dežnikov, drobnarije, aktovk, nahrbtnikov, kovčegov, kozmetike. Najnižje cene!

MIKLAVŽEVA DARILA dobite v Ljudski tiskarni na Sloškovem trgu 6. Ne pozabite priti!

Celje.

Katastrska uprava v Celju razglašala, da se bo preselila iz poslopja okrajnega načelstva v Prešernovi ulici v državno poslopje pošte. Vhod v nove prostore katastrske uprave, ki se nahajajo v 2. nadstropju, je s Cankarjeve ceste.

Sklopično predavanje »Svobode« se vrši v sredo, dne 25. novembra. Predavatelj je g. Bogomir Skaberne, ki bo predaval o Skandinaviji. Udeležite se predavanja polnoštevno.

Andrejev sejem. Običajni Andrejev sejem za blago in živino se bo vršil v ponedeljek, dne 30. t. m.

Koncert mladine iz Trbovelj-Vode. Dne 25. t. m. se je vršil dobro uspeli koncert trboveljske mladine. Ob 11. dopoldne so predvajali glasbeno matinejo za učence srednjih in narodnih šol. Popoldne, ob pol 5. uri, se je pa vršil v popolnoma zasedeni dvorani koncert za odrasle. Nastopilo je 100 otrok. Pevci »Svobode« so kot edini pozdravili mlade pevce iz revirja. Publika je pevce nagradila z živahnimi aplavzom.

POPRAVEK.

V »Delavski Politiki« z dne 3. oktobra t. l. je izšel članek, v katerem se pisec pritožuje radi postopanja načelstva delavske pekarnice v Celju, ki je odpustilo poslovodjo Leskoška, ter dolži, da je temu vzrok s. Š. Lah, predsednik podružnice pekovskih pomočnikov v Celju. Podpisana Zveza izjavlja, da je odpust zakrivil Leskošek sam, a pekovski pomočniki dobro vedo, če spada s. Lah kot poslovodja med pekovske pomočnike ali ne. Istotako si pekovski pomočniki pridržujejo vso pravico, da sami razsojajo slične zadeve, to pa ne v delavskih listih, nego na svojih sejah. Obžalujemo pa pisca, da slične stvari priobčuje v delavskih časopisih, katerih namen gotovo ni, da seje razdor med strokovno organiziranimi delavci, kar je bil namen tega članka. V bodoče si naj prizadeje iše pravice, ako je organiziran, pri pristojnih forumih; podpisana podružnica pa izjavlja, da si ne pusti v sličnih zadevah diktirati od oseb, ki niso njeni člani ter smatra omenjeni članek za popolnoma zagrešen ter pisan v namenu, ki je popolnoma prozoren. **S tem pa smatramo zadevo za likvidirano.** — Zveza živilskih delavcev Jugoslavije, podružnica pekovskih pomočnikov v Celju. — (Op. ur. S to izjavo zaključujemo polemiko o službenem razmerju med delavsko pekarno in s. Leskoškom, oziroma med poslednje imenovanim in podružnico ZZDJ v Celju.)

Trbovlje.

Kulturna akcija. V četrtek, dne 26. novembra t. l. se vrši v »Delavskem domu« splošni sestanek, katerega sklicuje tukajšnja podružnica »Svobode«. Začetek ob 6. uri zvečer. Na sestanku se bo razpravljalo, kako bi se dalo v zimski dobi usmeriti delovanje, da se čim več delavcev in delavk pritegne k sodelovanju.

nju. Dramatični odsek že pridno deluje. V kratkem prične poslovati knjižnica in pevski zbor. Ako bo potreba pokazala, se bo ustanovil tudi smučarski odsek. Vse sodruge in sodružice, ki imajo smisel za delavsko kulturo in sport, vljudno vabimo na ta sestanek, da tako postavimo skupno smernice za bodoče delo.

Odbor.

Trboveljska »Svoboda« priredi tudi letos svoj običajni Miklavžev večer v »Delavskem domu«, in sicer v soboto, dne 5. decembra 1931 ob pol 5. uri popoldne. Vstopnina: za otroke Din 1.—, za odrasle Din 3.—. Vse drugo bo razvidno iz lepakov. K obilni udeležbi vabi odbor.

Ptuj.

Svobodaši, ki se zanimajo za svetovni pomožni jezik »Esperanto«, naj se zglasijo do 28. t. m. v prodajalni Konzumnega društva, kjer dobe nadaljnja pojasnila. S tečajem se bo pričelo v začetku decembra.

Esperanto. V sredo, dne 25. t. m. zvečer, po predavanju pri »Slonu«, se bo vršilo predavanje o svetovnem pomožnem jeziku »Esperanto«.

Guštanj.

Tudi nameščenci so prišli na vrsto. Nedavno tega so imeli uradniki naše jeklarne sestane, na katerem so govorili o preteči nevarnosti radi napovedane redukcije plač. Mi delavci nikomur ne privoščimo, da bi moral okuhati to, kar mi okuhamo. Ali vsekakor moramo spomniti naše uradništvo, da je bilo vse preveč ravnodušno, ko so prišle redukcije nad nas delavce. Navadno je tako, da človek, ki se mu dobro godi, ne misli na sočloveka, ki gladije. Saj pa je tudi v resnici lepa razlika med plačo delavca in pa nameščenca. Kar se uradništva tiče, je bilo doslej obvarovano pred redukcijami in to kljub temu, da so se delavstvu reducirale plače, da se je uvajal skrajšan delovnik in da so bili odpusti delavcev na dnevnem redu. Sedaj se bo položaj tudi za uradnike močno spremenil. Upajmo, da jih bo to docela izmodrilo in da se bodo počasi tudi oni zavedali, da so pripadniki enega in istega razreda in

da je boj delavcev in nameščencev proti izkoriščanju nam vsem skupen, ne glede na to, ako dela kdo pri razbeljeni peči, ali pa sklonjen pri pisalni mizi.

Povišanje poštnih pristojbin

s 1. decembrom. Pristojbine za zavojе nad 5 kg se zvišajo s 1. marcem 1932.

I. V tuzemskem prometu.

1. **Pisma.** a) V lokalnem (krajevem) prometu do 20 gr Din 1, nad 20 gr kakor v medkrajevem prometu, b) V medkrajevem prometu do 20 gr Din 1.50, nad 20 do 50 gr Din 2, nad 50 do 250 gr Din 3.50, nad 250 do 500 gr Din 5, nad 500 do 1000 gr Din 10.

2. **Dopisnice,** odprte, komad 75 par.

3. **Priporočene pošiljke.** a) Pristojbina za priporočene v lokalnem prometu Din 2. b) Pristojbina za priporočene v medkrajevem prometu Din 3.

4. **Pisma z označeno vrednostjo.** a) Po teži (kakor priporočena pisma). b) Po vrednosti, dosedanje pristojbine.

5. **Zavoji (paketi).** a) Po teži, do enega kg Din 3, nad 1 kg do 5 kg Din 8, nad 5 kg do 10 kg: prvi pas do 100 km 10 Din, drugi pas do 300 km 15 Din, tretji pas nad 300 km 20 Din. Nad 10 kg do 15 kg: prvi pas 15 Din, drugi pas 22 Din, tretji pas 36 Din. Nad 15 kg do 20 kg: prvi pas 30 Din, drugi pas 35 Din, tretji pas 40 Din. b) Po vrednosti: iste pristojbine kakor za pisma z označeno vrednostjo.

6. **Nakaznice.** a) Pristojbina za nakaznice znaša: do 50 Din 2 Din, do 100 Din 3 Din, do 300 Din 4 Din, do 500 Din 5 Din, do 1000 Din 6 Din, do 2000 Din 8 Din, do 3000 Din 9 Din, do 4000 Din 10 Din, do 5000 Din 12 Din. V tej pristojbini je vsebovana tudi pristojbina za izplačilo nakaznice na domu. b) Pristojbina za izplačilo na domu, ki se bo pobirala od prejemnika samo za nakaznice iz inozemstva in za čekovne nakaznice, znaša: do 5 Din 0.50 Din, do 100 Din 1 Din, do 500 Din 2 Din.

7. **Čekovne nakaznice.** a) Do 500 Din 0.50 Din, nad 500 Din 1 Din.

Poste restante. Pristojbina za hranitev pisem itd. pri pošti Din 0.50.

Dostava vrednostnih pisem in zavojev na dom. a) Za pisma z označeno vrednostjo Din 1. b) Za zavojе do 5 kg Din 2, nad 5 kg Din 5.

Brzjavna služba. a) Pristojbina za besedo Din 0.60. b) Pristojbina za

Odvetniška pisarna
Dr. Vekoslava Kukovca
se je preselila iz Aleksandrove ceste št. 19 v Mariboru
v Sodno ulico št. 9
Prva vrata desno v pritličju palače Okrožnega urada za zavarovanje delavcev.

potrdilo 2 Din. Najnižja pristojbina je tista, ki velja za brzjavko z 10 besedami.

II. V mednarodnem prometu.

Priporočena pisma. Pristojbina za priporočene v mednarodnem prometu znaša Din 4.

Sedanje pristojbine ostanejo še nadalje v veljavi, v kolikor niso izpremembe navedene.

Plačevanje pristojbin se bo vršilo kakor doslej. Novo uvedeno pristojbino za čekovne nakaznice bo plačal pošiljalec v gotovini in se bo beležila v čekovnem dnevniku.

Pristojbino 50 par za pisma in dopisnice poste restante v tuzemskem prometu bo plačal pošiljalec in se bo v tarifnih znakah nalepila na pošiljko.

Te pristojbine za pisma in dopisnice iz inozemstva bo plačal prejemnik in se bodo v obliki portovnih znamk nalepila na pošiljko.

Delavski sport.

Nekoliko odgovora tistim, ki bi radi imeli vse zase. V Športnem listu od 17. 11. t. l. je izšel članek od nepoznanega pisca pod naslovom »Neslužbeno L. N. P.«, v katerem se napada L. N. P., ker je podelil podporo SK »Svobodi«, Maribor, kot zadnje placiranemu klubu Slovenije. Če bi g. pisec poznal športne razmere v Mariboru, potem bi moral vedeti, da se ravno SK »Svoboda« najbolj bori za svoj obstanek, in da je kot eden najstarejših mariborskih klubov izvežbala dosedaj največ kvalificiranih igralcev, ki pa žal danes ne igrajo več v »Svobodi«. Moral bi tudi vedeti, da se »Svoboda« kot drugorazredni klub nikakor ne more vzdrževati od dohodkov pri nogometnih tekmah, kar vedo vsi mariborski klubi (samo g. pisec ne!). Noben mariborski klub se ni pritožil radi tega, čeravno bi bili eventualno upravičeni; uvidijo namreč, da je bila podpora »Svobodi« od življenske važnosti, posebno še sedaj, ker reorganizira popolnoma svoj klub in se nahaja v najlepšem razmahu, kar je čisto sigurno v prid celemu slovenskemu športu. Pozdravljam zato razumevanje od strani L. N. P., ki v svoji uvidevnosti ne more dopuščati, da bi tak klub, kot je mariborska »Svoboda«, moral propasti vsled pomanjkanja materialnih sredstev, ko je vendar že mnogo pripomogel za razvoj slovenskega športa. Če g. pisec še ne mara razumeti, potem je vsako polemiziranje zastoj.

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastoni**
14 karatno originalno ameriškansko

zlato nalivno pero

all pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radio-welt«. Naroča se Administration der »Radio-welt« Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Šolske torbice, aktovke, kovčki, preobleke za kovčke, damske torbice, denarnice, pasovi itd. Istotako tudi poceni popravila v novo otvorenjeni torbarni

JOSIP KARLO,
MARIBOR, Kopaljska ulica št. 2
(Scherbaumov paviljon).

Usnjate rokavice v veliki izbiri

tu in inozemske **nogavice** po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki

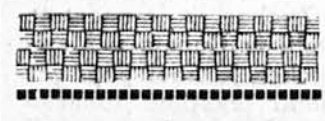
Marija Sieber,
Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

Pristopajte k zadrugi

„DELAVSKI DOM“

r. z. z. o. z. v Mariboru.

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost, da bo član te delavske zadruge.

Nabirajte nove naročnike

Za jesen in zimo

Velika izbira **trikotaje, klobukov, čevljev, copat** itd. po solidnih cenah pri

JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2.

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNISKA ZADRUGA

„DELAVSKI DOM“

V TRBOVLJAH r. z. z. o. z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 7% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 prodajalne, 2 v Trbovljah, 1 v Senovem pri Rajhenburgu. — Član te zadruge lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino, delež znaša 50 Din, vpisnina 2-50 Din.

NAČELSTVO.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon št. 2324.